Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. X. Đakovo, travanj 1957. Broj 4

Regnavit a ligno Deus

Himan Vexilla Regis prodeunt *tako je snažan i veličanstven, da svake godine može iznova dirnuti svećeničko srce. Sve ako ga i recitiramo sami, u tišini pred Svetohraništem, uvijek ćemo se sjetiti, kako smo ga nekoć kao bogoslovi svečano pjevali u katedrali, u hladnom sumraku ranog proljetnog dana.*

Sveti pjesnik pripisuje onda Davidu proročanstvo, da će jednog dana Bog zakraljevati s drveta:

Impleta sunt quae concinit
David fideli carmine,
Dicendo nationibus:
Regnavit a ligno Deus.

U egzegezi su nam govorili, da se sveti pjesnik malo zabunio, jer tih riječi zapravo nije izrekao sam David, nego ih je vjerojatno neki pobožni čitatelj zabilježio na rubu svoje Biblije u vezi s Davidovim Psalmom. Ali to nam je sada tako svejedno: mi smo iz sveg srca uvjereni, da je Raspeti uistinu pravi naš kralj. Ni u jednom času svog života nije vjernim dušama bio tako veličanstven, tako uistinu kralj kao za vrijeme Muke, kad mu se izrugao Herod, kad mu je Pilat porugljivo stavio na Križ natpis: Kralj židovski.

Tako često gledamo Križ, da nam je pogled možda već otupio, pa ne vidimo uvijek svu stvarnost, koja se tu nalazi. Istina, nije tome kriva samo naša navika. Možda su krivi malo i umjetnici, koji su izradili naše Križeve. Ako vas put nanese u Zagreb, pođite do nadbiskupskog dvora i zamolite časnu sestru vratarieu, da vam pokaže Križ, koji se nalazi ondje na glavnom stubištu. Kad budete kasnije morali govoriti o Muci, uspomena na ovaj Križ mnogo će vam pomoći. Također i vašoj pobožnosti. On djeluje na gledaoce donekle kao onaj Križ Isusov na Grünwaldovom triptihonu u muzeju u Colmaru. Često se posjetiocima u tom muzeju od ganuća radi Isusova trpljenja oči napune suzama.

No nije baš potrebno, da suze lijem. Nastojat ću radije oko toga, da uspomena na Muku Isusovu bude za mene izvor svetosti i revnosti. Gledajući Križ sjetit ćemo se često Isusove velikosvećeničke molitve: „Ja za njih molim, ne molim za svijet, nego za one, koje si mi dao, jer su tvoji... Oče sveti, sačuvaj u ime svoje one, koje si mi dao, da budu jedno kao mi... Ne molim, da ih uzmeš sa svijeta, nego da ih sačuvaš od onoga, koji je zao. Od svijeta nisu, kao što ni ja nisam od svijeta. Posveti ih u istini" (Jo 17).

Ako sam imalo shvatio Raspetoga Kralja svoga, mogu li se cjenkati s njime o poslušnost, koju dugujem njegovom Namjesniku i svom biskupu? Svaka kap Božanske krvi kao da mi govori: „Ova je krv za tebe prolivena". Ako imam hrabrost gledati otvorenim očima Raspetoga, onda ne će u mom srcu preostati ništa, što bi me rastavljalo od Njega.

Liturgijski pjesnik veli, da je drvo, iz kojeg su Spasitelju načinili Križ, bilo posebno odabrano, posebno odlikovano:

Arbor decora et fulgida,
Ornata Regis purpura,
Electa digno stipite
tam sancta membra tangere.

Svako sudjelovanje s Križem moralo bi za nas biti izvor radosti i duhovnog uzdignuća.

Božje milosrđe, jedina nada čovječanstva

Promatramo li očima vjere vremena u kojima živimo, možemo se lako uvjeriti, da je Božje milosrđe doista jedina nada čovječanstva.

Čovječanstvo ne će naći svoj spas ni u kultu materije ili nauke, a još manje u prolaznu uživanju svega onoga, što mu danas svijet pruža, nego samo u Bogu, koji je „Otac milosrđa i Bog sve utjehe“ (2 Cor 1, 3). Premda imamo bezbroj dokaza u Sv. Pismu Staroga i Novoga Zavjeta, da je „Bog pun milosrđa i milosti, pun strpljivosti i bogat dobrotom i vjernošću“ (Ps 85, 15), i premda nam je sam milosrdni Spasitelj rekao: „Vaš Otac je milosrdan“ (Luc 6, 36), ipak se o tome premalo govori, premalo razmatra! Kao što se već mnogo puta u povijesti Crkve dogodilo, da se Providnost Božja poslužila privatnim objavama (Paray-le-Monial, Lourdes, Fatima . . .), da obnovi svijet, tako — izgleda — možemo se nadati velikim stvarima po nekim privatnim objavama Božjega Milosrđa.

Već je dosta poznata s. Josipa Menendez („Un Appel à l'Amour“ — Francuska, „Un lamamiento al Amor“ — Argentina, „Invito all' Amore“ — Italija, s preporukom Card. Pacelli-ja). No izgleda, da je ona samo utrla put jednoj Poljakinji, s. Faustini Kowalskoj (1905.—1938.).

Mislimo, da je potrebno, da budu i naši svećenici upoznati s objavama, koje je navodno imala s. Faustina o Božjem Milosrđu, da znadu, kako se imaju ravnati prema štovanju milosrdnog Spasitelja, koje se sve više širi, osobito iza drugog svjetskog rata. O tome je napisan članak u „Blagovesti“ (Beograd, april 1956.), pa neka nam bude dopušteno citirati zaključak tog članka, koji nam se čini vrlo pametan: „Bez obzira na sud Crkve o s. Faustini, izvan svake sumnje je istina, da je Bog neizmjerno milosrdan, te da je korisno o toj Božjoj osobini često razmišljati i gajiti nepokolebljivo pouzdanje u Milosrdnog Spasitelja“. Mi čekamo, dakako, konačni sud Crkve o čitavoj toj stvari, ali budući da se o tome mnogo piše u svijetu (Soer Faustine, Apôtre de la Miséricorde Divine — Osny 1953., Misericordia Divina, unica speranza dell' umanità — Venezia 1954. . . .), dobro je, da budu s tim upoznati i naši svećenici. Razumije se, da svi naši navodi zaslužuju samo ljudsku vjeru, te da se u svemu podređujemo nepogrešivom sudu Crkve.

Radi li se o novoj pobožnosti? Ne, to je samo produbljena pobožnost k Presv. Srcu Isusovu. Radi se samo o novoj formi (C. I. C., c. 1279).

Srce Milosrdnog Spasitelja prikazano je u novoj formi: iz Srca izviru dvije velike zrake, jedna crvena, a jedna bijele boje, i to na temelju izjava s. Faustine.

Evo, što tvrdi s. Faustina, da je vidjela: „Noću, dok sam bila u svojoj ćeliji, vidjela sam Isusa u bijelo odjevena, s jednom rukom kao da blagoslivlje, a drugom na prsima. Njegova otvorena haljina ispuštala je dvije zrake, jednu bijelu, a drugu crvenu. Ja sam gledala u tišini Našega Gospodina, moja je duša bila obuzeta strahom, ali i velikom radošću. Isus mi je rekao: Naslikaj ovu sliku prema uzorku, s natpisom: „Isuse, u Tebe se pouzdajem!“ Želim, da ova slika bude štovaná najprije u vašoj kapelici, a zatim po cijelom svijetu. Obećajem, da ne će biti izgubljena duša, koja štuje ovu sliku. Također obećajem toj duši već ovdje na zemlji pobjedu nad njezinim neprijateljima, a osobito na času smrti. Ja ću sam braniti tu dušu kao svoju vlastitu slavu. Plamen moga milosrđa Me izgara, hoću da ga izlijem na sve duše. Pomanjkanje pouzdanja strašno Me vrijeđa. Najviše Me boli pomanjkanje pouzdanja kod povlaštenih duša, koje sumnjaju unatoč dokazima moje ljubavi prema njima: ni moja smrt ih ne bi mogla uvjeriti“ (Plock 22. II. 1931.).

Drugom prigodom tvrdi, da je čula ovo: „Zrake na ovoj slici predstavljaju krv i vodu, što je potekla iz vrela moga milosrđa, kada je moje Srce u smrtnoj borbi probodeno na križu. Bijele zrake označuju vodu, koja čisti dušu, a crvene zrake predstavljaju krv, koja je život duše: ove zrake štite dušu od srdžbe moga Oca. Sretan je onaj, koji živi u njihovu svijetlu, jer pravedna ga ruka Gospodnja ne će dohvatiti.“

Njezin ispovjednik, Dr. Mihael Sopocko, komu je ona sve pripovijedala i koji je sada glavni pobornik te pobožnosti, svet je i naobražen svećenik, te je postupao vrlo oprezno. Pomoću liječnika, njezinih poglavara i njezinih sestara došao je do zaključka, da se ne radi o histeriji ni o halucinaciji, nego o vjerodostojnim pojavama. Tek nakon tri godine odlučio je da zamoli njezine i crkvene poglavare

za dopuštenje, da smije naručiti sliku prema navodnim viđenjima.

Slikar Eugen Kazimierovski naslikao je Milosrdnog Spasitelja prema uputama s. Faustine 1934. g., ali je trebalo još čekati dopuštenje od crkvene vlasti, da se ta slika smije javno štovati. Dopuštenje je nakon izvjesnog vremena došlo, ali je i dalje ostala tajna, zašto se Srce Isusovo štuje pod tom novom formom. S. Faustina je umrla u znaku svetosti 5. X. 1938. Ona je jako ljubila svoju domovinu, te je puno molila za nju. Predvidjela je njezina stradanja, ali i njezino uskrsnuće. Pobožnost Milosrdnom Spasitelju najviše se proširila u drugom svjetskom ratu, najprije u Poljskoj, a zatim i izvan poljskih granica. Zloglasni logori u Oswiecimu i u Dachau u, gdje je bilo mnogo Poljaka, doznali su i za pobožnost Milosrdnom Spasitelju: to je bila jedina nada mnogim logorašima. Ta se pobožnost brzo proširila ne samo po čitavoj Evropi, nego i po Americi, po Aziji, po Africi, u Australiji, a sada nema više granica.

1947. g. razvila se živahna debata o tome najprije u Poljskoj, a zatim i u Americi. Sastala se komisija od teologa i biskupa, da stvar svestrano prouči (dogmatski, liturgijski...) i došla je do zaključka, da nema ništa „contra fidem". Bio je dostavljen referat na Kongregaciju Obreda, te je nakon izvjesnog vremena došao prvi poluslužbeni odgovor na Radio-Vatikanu (27. XI. 1948.) sa specijalnom emisijom „O sestri Faustini, apostolu Božjega Milosrđa". Nakon opširnog govora o s. Faustini i o Božjem Milosrđu emisija je završena ovim riječima: „Krist se obraća svijetu, koji se nalazi na rubu propasti i kliče mu, da se baci u ruke Božjega Milosrđa, koje će dati svim ljudima život, pravu sreću, red i trajan mir."

Kada će stići i kakav će biti konačni sud Crkve, mi ne znamo. Zasada znamo ipak, da se pobožnost Milosrdnom Spasitelju širi naročito štovanjem slike Milosrdnog Srca Isusova po uputama s. Faustine.

Slika Milosrdnog Spasitelja štuje se ne samo privatno, nego i javno po crkvama širom svijeta. U Italiji, blizu Udina, gradi se novo svetište „Madonna di Rosa" s posebnom kapelom Milosrdnom Spasitelju.

Dakle, prva zadaća, koju s. Faustina tvrdi, da je primila od Isusa (štovanje slike), dobro uspijeva.

No ona tvrdi, da je primila još dvije druge zadaće:

1. da se u Crkvi ustanovi novi blagdan Božjeg Milosrđa, i to na Bijelu nedjelju, i
2. da se utemelji novi red Božjega Milosrđa.

Red Božjega Milosrđa ustanovljen je u Vilnu 10. XI. 1944. g. A sada još preostaje blagdan Božjega Milosrđa. To ide sporije. S. Faustina tvrdi, da je čula ove riječi: „Želim, da prva nedjelja iza Uskrsa bude blagdan Božjega Milosrđa. Reci svomu ispovjedniku, neka taj dan govori cijelom svijetu o Mom velikom Milosrđu i da će svatko, koji se bude tog dana ispovjedio i pričestio, dobiti potpuno oproštenje od kazne i od grijeha. Čovječanstvo ne će naći mira, ako se ne obrati s pouzdanjem Mome Milosrđu. Prije nego dođem kao pravedni Sudac, pokazat ću se kao Kralj Milosrđa..."

8. travnja 1948. g. poljski je episkopat na čelu sa Card. Hlondom uputio Sv. Stolici molbu, da ustanovi blagdan Božjega Milosrđa na Bijelu nedjelju. Sada je dakle stvar na dobru putu, i nadamo se, da nije daleko čas, kad će Crkva s novim blagdanom pozvati cijeli svijet, „da pristupi s pouzdanjem k prijestolju milosti, da postigne milosrđe i nađe milost..." (Hebr 4, 16).

Ne želimo se upuštati u debatu s nikim, ali smo ipak uvjereni, da pobožnost Božjemu Milosrđu mora u nama obnoviti vjeru i pouzdanje u Božju Dobrotu. Danas, kao i uvijek, „Svevišnji je dobrostiv prema nezahvalnima i zlima" (Luc 6, 36). On je „koji daje hranu svim stvorenjima; jer vječno traje milosrđe njegovo" (Ps 135, 25). On nas vodi na stazu spasenja, jer „svi su putevi Gospodnji samo dobrota i vjernost onomu, koji mu drži zavjet i naredbe" (Ps 24, 10). Prema tome, ne vidimo nikakvih zapreka k potpunom triumfu Božjega Milosrđa, koji bi došao do potpunog izražaja sa željenim blagdanom, kad bi se cijeli svijet složio, da slavi ovu najveću osobinu Božju: Milosrđe!

Prema izjavama s. Faustine velika su obećanja Milosrdnog Spasitelja dušama, koje prihvate i šire tu pobožnost: obećaje zaštitu za života, a naročito u času smrti! Smijemo li to vjerovati? A zašto ne?

Konačno, da reknemo još nekoliko riječi o praktičnim uputama Milosrdnog Spasitelja o toj pobožnosti.

S. Faustina tvrdi, da je čula ove riječi: „Svaki put, kada ideš u crkvu, moli onu mo-

litvu, koju sam te naučio jučer ...“ Ova molitva ublažuje moju srdžbu. Molit ćeš je kroz devet dana, s krunicom, na ovaj način: najprije *Oče naš, Zdravo Marijo, Vjerovanje*; poslije na velika zrnca: *„Vječni Oče, prikazujem Ti Tijelo, Krv, Dušu i Božanstvo Tvoga ljubljenoga Sina, a našega Gospodina i Spasitelja Isusa Krista — kao zadovoljštinu za naše grijehe i grijehe cijeloga svijeta“*, na mala zrnca ovako: *„Po prežalosnoj Muci Isusovoj smiluj se nama i cijelom svijetu“*; na koncu ćeš kazati tri puta: *„Sveti Bože, Sveti Jaki, Sveti Neumrli, smiluj se nama i cijelom svijetu!“*

„Moli neprestano krunicu, koju sam te naučio. Tko bude molio ovu krunicu, bit će pokriven velikim plaštem Milosrđa u životu, a osobito na času svoje smrti. Svećenici neka preporučuju ovu molitvu grešnicima kao zadnju dasku spasenja... Želim, da cijeli svijet upozna moje Milosrđe. Dijelit ću neizmjerne milosti dušama, koje se pouzdavaju u moje Milosrđe.“

S ovim navodima iz Dnevnika s. Faustine završavamo ovaj kratak izvještaj o s. Faustini i o Milosrdnom Spasitelju.

Za zaključak sjetimo se još, da Milosrđe Božje posjeduje vlastitost, da pobuđuje u dušama pouzdanje, usavršuje kršćansku krepost ufanja i postavlja duše na pravu stazu obraćenja k Bogu: „Jer je milostiv i milosrdan Gospod. On otpušta grijehe i spasava u vrijeme potrebe“ (Sir 2, 11). Prema tome „korisno je o toj Božjoj osobini često razmišljati i gajiti nepokolebljivo pouzdanje u milosrdnog Spasitelja“.

Isuse, u Tebe se pouzdajem!

600-godišnjica samostana i crkve Gospe Sinjske

(30. IV. 1357. — 30. IV. 1957.)

Današnji franjevački samostan u Sinju (Dalm.) potječe iz početka XVIII. vijeka. Franjevci su se u nj uselili licem na Novu godinu 1715.

Ali to nije prvi njihov samostan u Sinju, nego barem treći, a i ovaj se više puta iznova podizao. Prvi sigurno poznati sinjski samostan osnovan je još u XIV. vijeku. Čuveni minorit O. Konrad Eubel, u svom golemom djelu Bularium Franciscanum VI (1902.), upoznao je naučni svijet s dotada malo poznatom bulom Inocenta VI. (1352.—1362.) „Sacrae religionis“ od **30. IV. 1357.**, danom u Avignonu. Iz Eubelova djela bulu je prenio u svoj Diplomatički zbornik, sv. XII. (1914.), akademik T. Smičiklas pod br. 305, str. 406.—407.

Iz Papine bule saznajemo, da je cetinski knez Ivan Nelipić zaželio na svom posjedu u Cetini, splitske biskupije, „za spas svoje duše“ podignuti iz temelja (de novo) samostan i crkvu i predati ih franjevcima. Zato General Reda moli Sv. Oca, da im dopusti prihvatiti kneževu ponudu. Inocent rado pristaje i dopušta Braći, da u Cetini „prime, utemelje i sagrade samostan s crkvom ili bogomoljom, zvonikom, zvonom, grobljem, kućama i ostalim potrebnim zgradama ... tako, da u njemu može pristojno živjeti dvanaest Braće. Ipak, neka se za to odabere zgodno i pristojno mjesto ...“

Gdje je upravo stajao taj samostan i kad je dograđen, ne znamo pouzdano, ali sigurno se zna, da je crkva bila posvećena Božjoj Majci MARIJI i da se zajedno sa samostanom nalazila „pod Vsinjem“ (Fermendžin, Acta Bosnae, str. 140.), „u Cetini pod gradom Fsinom“ (tu, str. 66), „izvan bedema Grada Fisigna“ (Theiner, Vetera monum. I. 533). Samostan i crkvu srušiše Turci oko god. 1499. Franjevci se vraćaju u oslobođenu Cetinu 1687. i ostaju do danas. Ove godine oni skromno slave 600 godišnjicu svoga prvoga naseljenja pod „gradom Sinjem“.

Skice razmatranja i nagovora za svetu sedmicu

U svetoj se sedmici obavljaju veličanstveni obredi. Oni su prepuni životne snage i duhovnih poticaja. Snažno nas vežu uz djelo našeg Otkupljenja, a ja se s njima ponovno susrećem kao čovjek, kršćanin, svećenik i dušobrižnik.

Kao *čovjek* nalazim u obredima svete sedmice najuvjerljiviju, jedinstvenu dramu ljudske i nadljudske borbe dobra sa zlim. U njoj zlo prividno nadvladava za neko vrijeme dobro, ali se to ispoljilo i trebalo je doći do očiglednosti, da se svestranije upozna pobjeda

jedino Dobrog i njegovo nadvremensko, vječno poslanje.

Kao *kršćanin* susrećem se sa svetošću, koja sja i obasjava snagom nadzemaljske ljepote moje najplemenitije težnje i daje im poticaj i uzor posvemašnje nesebičnosti

Kao *svećenik* razmatram i slijedim vrhunce Velikosvećeničke službe i djelovanja Isusa Krista, koji je sebe prinesao i prinosi svome Ocu kao neokaljanu žrtvu za otkup palog i propalog čovječanstva.

Kao *dušobrižnik* tražim i nalazim sve ono, što bih ja morao poduzeti, da borba između dobra i zla u dušama meni povjerenih župljana postane za njih izvor snage i pobjeda nad grijehom. Kod toga mislim na one duše u svojoj župi, koje su na putu prosvjetljenja i sjedinjenja s voljom Božjom, jer im je molitva i trpljenje najsnažnije oruđe duhovnog napretka. Iznad svega najviše mislim i nastojim oko ohladnjelih, zalutalih i možda za vječnost izgubljenih duša u svojoj župi.

Otkada su obnovljeni obredi svete sedmice, mnogi su od mojih ravnodušnih, mlakih i zalutalih župljana čuli za taj radosni događaj, pa su možda i sami po prvi put neposredno sudjelovali u njima. U njihovom je srcu ostao niz utisaka, a u sretnom slučaju i znatni doživljaj.

Sada je na meni i mojim pomoćnicima (ministrantima, dobro uvježbanom tumaču, pjevačima...), da cijela moja župa produbi, zaokruži i usvoji milosne sadržaje svete sedmice. Cilj je svega, da ona obnovljena gleda kršćanskim očima na svijet i život, a svetački sudjeluje u rješavanju njegovih zapletenih i opasnih snošaja.

1. Druga nedjelja muke

To je naša draga Cvjetnica. U svojim obredima blagoslov je grančica znatno skraćen, a usto i dotjeran u zornosti. U mnogim je mjestima bila crkva na taj dan ispunjena vjernicima kao na Božić ili Uskrs, a u nekima još više, negoli na spomenute blagdane. Već to pokazuje, da je težište shvaćanja vjernika postavljeno uglavnom na sam sakramental, blagoslovljene grančice.

Gore spomenuta okolnost upozorava dušobrižnika, da mora sve poduzeti, kako bi ta nedjelja po svom liturgijskom značenju ušla u duše svojim pravim sadržajem. Sveta je Stolica sa svoje strane učinila, kako smo to spomenuli, veoma mnogo, da vjernici mogu ne samo prisustvovati, već i sudjelovati kod tih veličanstvenih obreda. Tako je ove godine dekretom od 1. II. 1957. dopustila, da se u potrebi može blagoslov grančica obavljati „etiam sub divo“, t. j. pred kojom kapelicom, pa i pred procesijskim križem. Crkvi je mnogo stalo, da se razvije iza blagoslova grančica procesija u čast Kristu Kralju. Čovjek je naime hodočasnik Božji, dok živi na zemlji. Za neke su ljude čini i ciljevi njihova hodočašća Bogu određeni i puni povezanosti. Kod takvih je sav vanjski rad i djelovanje usko združeno s nakanama nutarnjeg čovjeka, koji kliče svojoj posljednjoj i jedino pravoj svrsi života — Bogu.

Kod većine ljudi, a pogotovu kod modernih ljudi, život je potsvijesno traganje za smirenjem. Svejedno je, da li su ta njihova traganja ograničena na gostionice, kina, igrališta, lov, planinarenje... Oni su ipak nijemi, a kojiput i veoma bučni hodočasnici s nekim osobnim ili skupnim obredima.

Koliko takve ljude nadvisuje seljak vjernik. On je svijesni hodočasnik, koji sve svoje poslove obavlja pobožnošću i predanošću kao da vrši svećeničku službu. Sjetimo se samo sjetve, koju on započinje, nastavlja i završava molitvom ili pobožnom pjesmom.

Crkva je ovo hodočasničko raspoloženje čovjekove duševnosti izdigla u svrhunaravni red, da u javnom bogoslužju bude dionik milosnih zbivanja.

Dok na Svijećnicu u svečanom ophodu kličemo Svijetlu svijeta — Kristu, a na Tijelovo dajemo čast Bogu, koji sakramentalno prebiva među — nama, na Cvjetnicu obnavljamo jedinstveni povijesni događaj, koji se zbio za života Kristova, i koji je po sebi dovoljan, da se obnovi u procesiji. Kao prviput, tako i sada, ova procesija mora jasno i snažno istaknuti kraljevsku vlast i čast Spasitelja svijeta. Stoga ću sve, koliko je do mene, tako urediti, da taj ophod bude što spontaniji i sa svim mogućnostima, koje mi stoje na raspoloženju, što svečaniji (ministranti, njihova odjelca, pjevanje, uređen put).

Crkva, znajući, koliko vjernici žele i te blagoslovljene grančice, a svima nije moguće doći i prisustvovati sa svojim grančicama, izravno naređuje, da upravitelji crkava spreme za te vjernike blagoslovljene grančice u sakristiji

ili na kojem drugom mjestu (dekret 1. II. 1957.. t. 7). To tim više, što je zaključna molitva blagoslova, puna opotropajskih elemenata. Grančice, prema molitvi Crkve, imaju po otkupiteljskoj i kraljevskoj moći Spasiteljevoj braniti duhovno dobro vjernika, unoseći milost na mjesta, gdje se zataknu.

Naše razmatranje ne bi bilo potpuno, kada se ne bismo zaustavili i na drugom činu velebne drame druge nedjelje muke. To je upravo suprotni dio prvog čina. Iz radosti i klicanja prelazimo u tjeskobu i vapaje. Ovo bolno i bespomoćno raspoloženje proteže se kroz gotovo sve promjenljive dijelove svete Mise.

Krist je djelo našeg otkupljenja preuzeo i izvodi kao onaj, kojemu pripada *in esse* kraljevsko dostojanstvo, ali ga izvodi kao ponizno djelo zadovoljštine, prinoseći svoj život smrću na križu nebeskom Ocu (poslanica). O tome nam govori Muka po Mateju.

Kraljevsko dostojanstvo Isusa Krista, koje je poniženo i gotovo sakriveno u misteriju današnje svete Mise i danas govori u našu korist riječi pomirenja, daje prinos potpune zadovoljštine i neposredno na nas primjenjuje djelo svog otkupljenja. Kolika je za nas sreća, kada Crkva u naše ime i mi zajedno s njome smijemo moliti i primiti dvije izvanredne povlastice, za koje ćemo ne samo danas nego i češće moliti: „Djelovanjem ove tajne, neka se očiste naše opačine i ispune pravedne želje" (Pričesna).

Kao zalog i vidljiv znak Božjih smilovanja nad nama, ponijet ćemo svojim kućama blagoslovljene grančice. One su kao svjedočanstvo Onega, koji je nad dušmanom ljudske naravi izvojevao pobjedu.

2. Veliki četvrtak

Na dan Velikog četvrtka, misli se svećenika dušobrižnika pogotovu vraćaju u dvoranu posljednje večere, u katedralu, gdje biskup posvećuje sveta ulja i napokon u crkvu, gdje ću ja kao dušobrižnik, pun nježne ljubavi i ganuća, u ime Isusovo obnoviti spomen na jedinstvenu od svih večera na svijetu.

Cenaculum . . . Odabrala ga je ljubav i mudrost Spasiteljeva. Po njegovoj je odredbi poslan sveti Petar, budući glavar apostolskog zbora, i sveti Ivan (Luc 22, 8), koji će preživjeti svete apostole, da izvedu potrebne priprave.

U obredima židovske pashe, sa svojim duboko bogoljubnim činima, odzvanjale su te večeri srdačne zahvale Bogu. Od lomljenja kruha, pa do zaključne čaše vina na kraju večere, neprestano odjekuju molitve zahvale. Tako na primjer kod kruha: Blagoslovljen da si, Gospodine Bože, koji daješ, da kruh niče iz zemlje. Tko da se ne sjeti kod toga svega, kako je Providnost stoljećima spremala Izraelce na prvu Misu. Povjesni talenat i genij sveti Luka nam je diskretno to naznačio (Luc 22, 18—20).

Katedrala kao majka svih crkvi jedne biskupije odlikovana je na Veliki četvrtak dvjema obrascima svetih Misa. *Missa chrismatis*, što je biskup služi prije podne, da blagoslovi sveta ulja, ima, kao i svaka druga sveta Misa, izvesti učinke „unitatis et pacis". Međutim, ova sveta Misa izvodi to simbolički i stvarno, jer se kod te Mise nalaze izaslanici klera, a u nekim biskupijama i vjernika. Od jednog blagoslova ulja primaju sve područne župe i samostalne crkve blagoslovljena ulja, da njima dušobrižnici budu na duhovnu pomoć i korist vjernika u raznim duhovnim potrebama.

Misni nas obrazac usko povezuje sa sakramentima svetog Krsta, Potvrde i posljednje Pomasti. Predslovlje nam s dogmatske strane tumači njihova djelovanja: svetim krštenjem izvodi se duhovno pranje, sakramentom svete Krizme učvršćenje, savršeni spas i život, a sakramentom svete posljednje Pomasti upija se ono, što je nastalo kvarenjem iz prvog rođenja.

Gledajući na jedinstvo, što izvodi sveta Misa sama po sebi i povrh toga po upotrebi svetih ulja, svećenik će još više misliti kroz ovaj dan na jedinstvo s Papom i biskupom, jer se sama sveta Misa i ne može drugačije služiti, nego u jedinstvu s njima (kanon). Velikosvećenička molitva na Veliki četvrtak nije napokon drugo, negoli snažni naglasak jedinstva: „Da budu jedno" (Jo 17, 11 i 22, 23).

Moja crkva. Možda je tijesna, neugledna i previše tamna za velike dane svetog tjedna. Možda vapi za popravcima, za elementarnom čistoćom . . . Možda i zbog toga vjernici teško ostaju u njoj i rijetko dolaze?

Pogled na cenaculum budi u mom srcu uspomenu na rođendan svetog novozavjetnog svećeništva, što me mora ispunjati velikom zahvalnošću prema Kristu. Pogled na katedralu i posvetu ulja združuje me još tjesnije uz mog Ordinarija u nerazdijeljivo jedinstvo volje, shvaćanja i djelovanja. Pogled na moju dušo-

brižničku jedinicu napunja me revnošću i predanjem, da sve izvršim u smislu odredaba Crkve i tako dokažem, koliko visoko cijenim taj dan za sebe i za svoje vjernike. To će se posebno vidjeti u ispovijedaonici i kod klanjanja iza svršenih obreda.

3. Veliki petak

Veliki petak sa svojim čitanjima, molitvama, klanjanjem svetom križu i pričešću nosi u sebi savršenu gradaciju pedagoškog takta u obrađivanju centralne istine našega otkupljenja.

Kakogod je Bog tisućljećima pripravljao ljudski rod na veliki čas otkupljenja i premda su bile žive nade i želje za tim časom u izabranom narodu, da se on što prije ostvari, ipak je na ljudsku došao prerano za većinu onih, koji su imali voditeljsku službu i dužnost u tom narodu. Oni su bili gluhi i slijepi. Gluhi da čuju glas proroka, a slijepi da vide znakove vremena. Nešto slično se može i nama dogoditi obzirom na liturgiju Velikog petka, ali svakako mnogo teže, jer nas Crkva svojim pedagoškim taktom veoma brižno uvodi u same događaje podesnim čitanjima i molitvama.

Crkva je suverena u prikazivanju Božanske stvarnosti ljudima. Međutim, ta dužnost prikazivanja Božanske stvarnosti nije ni jednostavna, a još manje laka. Tko je uopće u stanju prikazati Božja djela, kada mu Bog sam ne bi u tom bio vođom i pomagačem? Stvarnost djela otkupljenja zahvaća u dvije krajnosti. Bog-čovjek Isus Krist izručio se na milost i nemilost svojim krvnim neprijateljima, da na Njemu iskale svoj bijes. I kada su držali, da je njihova pobjeda nad neumoljivim sucem njihovih nedjela postala dugo željkovana stvarnost, počinje zapravo njihova prava zabuna i sramota. Druga je skrajnost, da Bog-čovjek preko smrti prelazi k životu svojim uskrsnućem. To je sve izraženo u dva čitanja, na koja se nadovezuje muka po Ivanu. On govori kao očevidac, ističe mi slične pojedinosti, da nam otvori obzorje pravilnog shvaćanja i sigurne orijentacije. Na križu raspeti Spasitelj svojim držanjem i riječima, koje čine nedostiživi sklad između onoga, što je naučavao i onoga, što sada svjedoči: postoji zakon ljubavi, koji sve povezuje u jedinstvo neprotivurječja.

Odstupanjem od svjedočanstva i života u toj Spasiteljskoj ljubavi, kako nam crta Evanđelje kao povijesnu stvarnost, svijet ulazi u nesuglasice, trzavice, cijepanja, rovarenja, mržnje, osvete, zatiranja. Svijet je njima ispunjen, a iz njih se ne izlazi snagom ljudskih mogućnosti. Stoga preostaje dvoje: Ili kleknuti i moliti raspetu ljubav, da nam pomogne vratiti se na Božje putove — ili ćemo, a to može biti mnogo prije, nego mnogi žele — biti uništeni.

Stoga je oratio fidelium izražaj Crkve, koja znade ne samo to, da valja moliti, već nam pokazuje, kako srcem, duhom i tijelom valja moliti. Kod toga nam pokazuje neprevarljivu hierarhiju vrednota, koje moramo poredati u našoj zajedničkoj, skupnoj molitvi na taj veliki dan. Uostalom, ne ćemo zaboraviti, da je Isus apostole učio moliti nezaboravnu molitvu Očenaš, i da nas Crkva prije te molitve uči, kao brižna majka, prije spomenute molitve, da osvojeni univezalnošću katolicizma u molitvi izvedemo čin klanjanja križu, gdje smo primili konačni nauk praštanja i ušli u vrijednost osobnih žrtava za druge, a to i onda, kada nas za te čine stiže nepravda kao plaća.

Ako smo taj nauk shvatili, tada je naša duša u stanju navijestiti rat do istrebljenja svakom svojevoljnom, posebno teškom grijehu. Takav nije u stanju trpjeti nered i nasilje neprijatelja ljudske naravi na svojoj duši, a da ne bi smjesta učinio korak svojem oslobođenju po skrušenoj ispovijedi i dostojnoj pokori za svoje grijehe.

4. Pascha — transitus — prijelaz

Za najveću kršćansku svetkovinu značajan je židovski naziv „Pascha", koji Crkva upotrebljava i u službenom latinskom jeziku. U istom smislu upotrebljavaju se riječi „Phase" (žid.) i „Transitus" (lat.), a znači kao i prolazak ili prijelaz.

1. Židovska Pasha. — Tko želi shvatiti kršćansku Pashu, mora obratiti pažnju na židovsku Pashu, koja je bila priprava na kršćansku. Vazmena je noć imala naročito značenje već prije, nego što je postala noć Uskrsnuća. Još i danas nas obredi i razmatranja te noći upućuju na predkršćansko bdjenje. Vazmena je noć bdjenje, to jest noć bez sna u prvom redu zato, što je to noć izlaska (Exodus); noć, u kojoj su Izraelci izbjegli ispod jarma egipatskog, da „prijeđu" na slobodu Božje djece; noć, u kojoj je sam Bog „prošao" među nji-

ma, da ih oslobodi i dā pobije njihove tlačitelje. Bogoslužje Uskrsnog Bdjenja naglašuje značenje te prve Pashe: „Ovo je noć, u kojoj si jednom učinio, da ovi naši sinovi Izraelovi, izvedeni iz Egipta prijeđu po suhu dnu Crvenog Mora. O uistinu blažene noći, koja osiromaši Egipćane, a obogati Židove! (Prekonij).

Zašto je izraelski narod obnavljao svake godine to noćno bdjenje? Zašto su se svake godine odijevali u putničku odjeću i žurno uzimali hranu kao putnici pri polasku? Zar je to bila samo slikovita uspomena davnog događaja? Bez sumnje svi su Izraelci bili svijesni, da u njihovoj povijesti nema događaja, koji bi bio toliko vrijedan spomena. Svetkovati Pashu — to je za Izraelca značilo svetkovati vlastiti rođendan, vlastiti postanak. To je svetkovanje bilo ujedno jačanje svijesti, da je Izrael narod odabrani, jer je Bog s njim. — Ali ovakvo svetkovanje Pashe nije bilo samo uspomena na ono, što se davno dogodilo. Ako su se Izraelci svake godine spremali za put, ako su žurno jeli, ako su čitavu noć budno proveli u očekivanju, bilo je to u prvom redu stoga, što je *negdašnja Pasha upućivala na očekivanje buduće Pashe*. Bog je obećao, da će ponovo doći k svojima, da će se pojaviti „jakom rukom i uzdignutom desnicom“ i da će njegov narod ponovo „prijeći“ od ropstva na slobodu, iz tame na svijetlo, od smrti na život. Sve propovijedanje proroka od 8. do 6. stoljeća i svi tragični događaji, koje je narod doživio, posebno zauzeće Jeruzalema i ropstvo babilonsko, trebali su da probude i povećaju to očekivanje. Makar kako bila slavna izraelska prošlost, bila je samo nagoviještanje i zalog budućnosti. Nekadašnje oslobođenje bilo je samo slika budućeg, nekadašnja Pasha bila je slika buduće prave Pashe. Izraelci su znali, da će Bog ponovo doći, da se pokaže svome narodu, da ga zauvijek izvede iz kraljevstva sotone, da ga oslobodi od grijeha i od smrti, da ga uvede u svoje kraljevstvo, gdje će bez prekida gledati sjaj njegova lica. — Upravo radi ovog očekivanja Vazmena je noć bila noć, kad se nije spavalo — bila je bdjenje. Najznačajniji vapaj molitve, što je ispunjavala tu noć, bio je: „O, da bi razdro nebesa i sišao dolje!“ (Is 64, 1).

2. Kristova Pasha. — Nikada židovska Pasha nije bila tako svečano, tako Bogu ugodno proslavljena kao posljednja Pasha u Isusovu javnom životu. Spasiteljeva muka, smrt i uskrsnuće, te ustanova presv. Euharistije, sve je to bilo uokvireno u svetkovanje vazmene svetkovine.

Sa svih strana židovske zemlje narod je hrlio u Jeruzalem, da proslavi Pashu, da žrtvuje i blaguje vazmeno janje, a većina od njih nije ni slutila, da se približava Jeruzalemu onaj pravi vazmeni Jaganjac, da prikaže sama sebe na križu kao pravu vazmenu žrtvu. Tu su žrtvu kroz vjekove naviještali Židovi žrtvovanjem vazmenog jaganjca, pa je zato i rekao Isus svojim učenicima: „Znate, da će do dva dana biti Pasha i Sin čovječanski bit će predan, da se propne“ (Matth 26, 2).

Ispunile su se sve kuće i ulice u Jeruzalemu, a oko grada pod razapetim šatorima grupe od oko 20 ljudi, „koliko je dostatno, da se pojede janje!“ Kad se spustila noć, dok je najmlađi sin pitao oca: „Šta se to događa u našoj kući?“, a otac tumačio, kako je vazmeno janje uspomena na izlazak iz Egipta i slika obećanog Mesije, u to isto vrijeme: „Posljednju večeru slavimo danas mi, — Kadno je s janjetom braći kruh beskvasni — Davao Spasitelj, kako je nekoć Bog — Reko ocima puka svog.

Poslije tog janjeta, slike tajinstvene, — Zapalo bratski zbor tijelo je Gospodnje, — Cijelo svi primiše, cijelo i svaki njih — S ruku onih milosrdnih“ (Sacris solemniis). Krist je ostavio učenicima sama sebe pod prilikama kruha i vina, da im više ne treba pribavljati vazmeno janje, nego da o Vazmu njega samoga žrtvuju i blaguju. I „nesta slika toga trena, ispred zbilje minu sjena, tminu progna sunčan sjaj“ (Lauda Sion).

Sutrašnji dan u petak, oko treće ure poslije podne, dok se u hramu službeno žrtvovalo vazmeno janje, Krist je bio žrtvovan na susjednom brdu Kalvariji. I na njemu se ispunilo, što je bilo naređeno za žrtvovanje vazmenog janjeta: „Ni kosti na njemu ne smijete prelomiti“ (Ez 12, 46; Jo 19, 36).

Krist je tako doživio svoju Pashu — prijelaz s ovoga svijeta k Ocu, da je žrtvovan kao naše vazmeno janje. „Pascha nostrum immolatus est Christus! Žrtvovano je naše vazmeno janje Krist!“ (1 Cor. 5, 7).

3. Naša Pasha. — Za nas svetkovanje Pashe nije samo spominjanje prošlosti, nego je živa stvarnost. Za nas lično Pasha znači prijelaz iz kraljevstva sotone, od grijeha na život Božje djece po milosti na zemlji i u vječnoj sreći na nebu. Najljepše i najslikovitije ovaj prijelaz — Pasha — predočuje nam bogoslužje Uskrsnog bdjenja u obredu svečane procesije,

što ide iz tamnog predvorja u crkvu, koja se postepeno rasvjetljuje. Ovo je bez sumnje najznačajnija procesija cijele crkvene godine, a gotovo nigdje joj se ne daje važnost, koliko bi trebalo. Sve su pojedinosti ovdje od osobitog značenja. Naprijed ide svijeća, zatim celebrant, kler, pa puk. Nekoć su u vazmenoj noći pod vodstvom Mojsija Izraelci napustili Egipat — zemlju robovanja. Svijetli stup, što je išao pred njima, bio je znak, da je Bog s njima, da ih On predvodi. Ispred ovog Izraela — kršćanskog puka ide novi Mojsije — Krist, „prvorođeni od mrtvih", koji je već doživio savršenu Pashu — prijelaz; a za njim kroz čitavo razdoblje Novoga Zavjeta sve do konca svijeta doživljuje Pashu, prelazeći od grijeha na milost, od milosti na slavu, bezbrojno mnoštvo njegovih sljedbenika.

Neprekidna Pasha - prijelaz je cjelokupni kršćanski život na zemlji, no Crkva želi, da našu Pashu doživimo na osobit način u onim danima, dok se u bogoslužju spominjemo Kristove Pashe. Subjektivno svoju Pashu — prijelaz k Bogu doživljujemo u obredu obnove krsnog zavjeta, dok se svijesno odričemo sotone („Odričemo"), a predajemo Bogu svojim razumom („Vjerujemo") i voljom („Oče naš"). Objektivno doživljujemo svoju Pashu — prijelaz k Bogu primanjem sakramenata. Za primanje gotovo svih sakramenata najprikladnije vrijeme je upravo o Uskrsu. Uskrsno bdjenje je noć, što je posvećena sakramentima inicijacije. Rubrike govore o dijeljenju Krštenja, Krizme, Ređenja i Pričesti u svetoj uskrsnoj noći, a Instrukcija Sv. Kongr. Obreda (16. XI. 1955). o obavljanju sv. Ispovijedi o Uskrsu. Ne treba zaboraviti, da je Krist ustanovio Ispovijed upravo na Uskrs. Sudioništvo u vazmenim tajnama („sacramenta paschalia") za nas je stvarna Pasha — prijelaz od đavla k Bogu, od grijeha k milosti, od smrti k životu. Radost toga prijelaza nadahnula je uzvišenu pjesmu Ukrsne noći: „Ovo je noć, koja danas po svemu svijetu one, koji u Krista vjeruju, odjeljuje od svjetovnih zloća i mraka grijeha, te ih povraća milosti i pridružuje svetosti... Svete tajne ove noći odgone zločine, krivice peru, povraćaju nevinost palima, a žalosnima veselje... Noć, u kojoj se združuje nebesko sa zemaljskim, božansko s ljudskim" (Praeconium Paschale).

5. Smrt — sudjelovanje u Kristovoj Pashi

Jedna od osnovnih značajki Uskrsnog bdjenja jest, da je to svečana priprava na smrt i uskrsnuće tijela. Kad svi udovi otajstvenog Tijela Kristova umru i uskrsnu, bit će potpuno dovršena novozavjetna Pasha — prijelaz.

1. Smrt u Kristu. — Prvi Kristov učenik, čiju nam smrt opisuje Sv. Pismo, bio je sv. Stjepan. Njegova smrt bila je sasvim slična smrti Kristovoj: osuđen je iz istog razloga, što je govorio protiv hrama, molio je za neprijatelje kao i Krist, gotovo istim riječima kao i Krist predao je Bogu svoj duh.

Sv. Pavao, koji je bio svjedok Stjepanove smrti, izrazio je u poslanici Filipljanima želju, da i on bude sličan Kristu u smrti: „configuratus morti ejus" (Phil 3, 10).

Budući da je svaki kršćanin po milosti postao najuže združen s Kristom, na neki način postao „drugi Krist", sasvim je naravno, da mora težiti, da bude sličan Kristu u životu i smrti. Tu se prije svega radi o sličnosti osjećaja. Pišući o Kristovoj smrti i uskrsnuću izrazio je sv. Pavao tu sličnost ovako: „Isti osjećaj neka bude u vama kao i u Kristu Isusu" (Phil 2, 5). Radi ove sličnosti smrti Krista i kršćanina, još prije 8. st. uveden je običaj, da se kod umirućih čita opis muke Kristove (Rimski obrednik V, 7).

Sličnost Kristu u životu i smrti preduvjet je za sličnost u uskrsnuću: „Svi mi, koji smo kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. S njim smo dakle ukopani krštenjem u smrt, da, kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih slavom Očevom, tako i mi novim životom da živimo. Jer, ako smo s njim najuže združeni u sličnosti smrti njegove, bit ćemo i uskrsnućem... Ako smo umrli s Kristom, vjerujemo, da ćemo i živjeti s njime" (Rom 6, 3—5 i 8).

2. Smrt — Pasha. — Ako na smrt gledamo kršćanskim očima, onda nam je smrt prije svega Pasha — prijelaz, sudjelovanje u Kristovoj Pashi — prijelazu. Vazmeni karakter smrti dolazi na poseban način do izražaja u obredu Predanja duše (Commendatio animae). Značajno je, da u časovima prijelaza kršćanina u vječnu domovinu Crkva moli vazmeni psalam 117., iz kojega se na Kristovu i našu Pashu odnose riječi: „Glas radosti i spasenja čuje se u šatorima pravedničkim. Otvorite mi vrata pravde, da uđem na njih i zahvalim Gospodinu: to su vrata Gospodnja, na koja ulaze pravednici. *Ovo je dan, što ga je stvorio*

Gospodin, radujmo se i veselimo na nj. Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje. Bog je Gospodin, on nas je obasjao". Nekoć se u tim časovima molio i 113. psalam „Kad je izlazio Izrael iz Egipta", koji pjeva o židovskoj Pashi, što je bila slika Kristove i naše Pashe. Stoga se taj psalam, koji se moli na Uskrs, moli i na Misi za sretnu smrt. Najznačajnije je u tom pogledu, da se i kod pogreba vjernika pjeva Zaharijin kantik („Pohodilo nas je Sunce s visine ... da upravi noge naše na put mira"), koji se inače pjeva na vrhuncu slavlja uskrsne noći.

U franjevačkim crkvama vrši se 4. X. obred uspomene prijelaza sv .Franje („Memoria Transitus S. P. Francisci"). Naše oslobođenje zemaljskih okova po smrti Kristovoj („mortem nostram moriendo destruxit") doista je u pravom smislu riječi Pasha — prijelaz. Točnije rečeno, to je ulaz u obećanu zemlju, konac putovanja kroz pustinju, prijelaz preko Jordana, početak vječnog pokoja („Requiem aeternam"). To je pokoj, koji će biti darovan za nagradu odvažnim Božjim borcima, a od njega će biti isključeni odmetnici („Non introibunt in requiem meam"). To je pokoj, koji je Krist obećao: „Dođite k meni svi ... i naći ćete pokoj dušama svojim" (Matth 11, 29). Ovdje je na mjestu opomena sv. Pavla: „Festinemus ingredi in illam requiem! *Požurimo se, da uđemo u ovaj pokoj!*" (Hebr 4, 11).

Spasiteljeva smrt je pobjeda! To nije bio završetak (terminus), nego prijelaz — Pasha! Zato je i rekao učenicima na Zadnjoj večeri: „Idem k Ocu" (Jo 14, 12). Trebalo je, da On umre, da tako uđe u slavu. Uskrsnuo je treći dan kao prvorođeni među mnogom braćom. Kao Kralj slave — Kyrios slavi slavlje na nebu. K njemu idu duše vjernika iza smrti, k njemu će poslije uskrsnuća poći i tjelesa. „Ad te omnis caro veniet" (Ps 64, 3).

3. Smrt — dobitak. — I poslije dolaska Kristova, jednako kao što je to bilo i prije, smrt je najstrašnija muka za sve ljude, jer je to kidanje, koje razdvaja čovjeka, što je sasvim protivno ljudskoj naravi. Smrt izaziva kod ljudi odvratnost, žalost, strah i tjeskobu. Ni Krist nije bio izuzet od te tjeskobe. Svoju duhovnu stisku izrazio je Spasitelj, kad je s Križa glasno zavapio riječi 21. psalma: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (Matth 27, 46). Smrt je tako opora, jer je kazna za grijeh. Krist je uzeo na sebe grijehe svijeta, pa je zato i On podnosio strahote smrti.

Ništa ne može toliko otupiti oštricu smrti kao radosna svijest, da idemo k Bogu. Premda kršćanima općenito nije dana milost kao Stjepanu, da u času smrti vide nebo otvoreno i proslavljenog Krista, oni ipak u tom času upiru oči svoje vjere u Kristovu slavu, koja je zalog i njihove slave. Kršćanin je svjestan, da je njegova smrt *tjeskobno rađanje*. S Božjom milošću on svladava tjeskobu i upoznaje u smrti *zadnju etapu svoga oslobođenja*, pa je uza sve muke sretan i veseo. Doista nas kidanje okova zemaljskog života potpuno *oslobađa od grijeha*. Uza sve to, što smo kršteni, svaki od nas uzdiše sve do časa smrti: „Vidim drugi zakon u udovima svojim, koji vojuje protiv zakona uma mojega i zarobljava me pod zakon grijeha, koji je u udovima mojim. Ja nesretni čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtnog tijela? ... Koji je umro, oslobodio se od grijeha" (Rom 7, 22—24; 6, 7). Smrt za nas također znači *oslobođenje od progonstva*. Raskinuvši okove ropstva kršćanin napokon dolazi Bogu, kojega je na zemlji tražio i posjedovao u nejasnom gledanju po vjeri: „Znamo, da ako se naš zemaljski šator raskine, imamo zgradu od Boga, kuću nerukotvorenu, vječnu na nebesima. Zato u ovome (šatoru) uzdišemo i čeznemo, da se na to obučemo u svoj nebeski stan. Jer i mi, dok smo u šatoru, uzdišemo preopterećeni ... da život proguta, što je smrtno ... Čvrsto se dakle uzdamo i znamo, dok stanujemo u tijelu, da smo putnici daleko od Gospodina; jer putujemo u području vjere, ne u području vida. Ali se čvrsto uzdamo i radije volimo otputovati od tijela, i stanovati kod kuće kod Gospodina" (2 Cor 5, 1—8 pas).

Tako shvaćena smrt, uza svu instinktivnu odbojnost naravi, postaje za kršćanina radosni doživljaj — *svetkovina*. Za onoga, koji smrt radosno očekuje, nije ispravno kazati, da je smrt podnio, nego da je smrt postigao, doživio. Kad je sv. Pavao u rimskom zatvoru vidio, da mu se približava mučenička smrt, pisao je Filipljanima: „Meni je život Krist, a smrt dobitak ... Želim umrijeti i biti s Kristom!" (Phil 1, 21 i 23).

Bogoslužje Uskrsnog bdjenja budi u nama živu čežnju za tim oslobođenjem, za tim prijelazom, za tim dobitkom. Na početku tog bdjenja blagoslivlje se vatra. Koja je svrha ovog blagoslova, jasno pokazuje Crkva u molitvi, što je pri tom moli svećenik: „... da se po ovim vazmenim blagdanima tako rasplam-

timo nebeskim željama, da čistim srcima mognemo prispjeti na blagdane vječne svjetlosti“. Očekivanje smrti i nada u nebesku nagradu osnovne su značajke kršćanstva. „Radi ovog očekivanja i radi ove nade postadosmo kršćani“ (sv. Augustin). Uskrsno je bdjenje zajednički[1] svečani izražaj ovog očekivanja. Čeznući živo, da Gospodin dođe po nas, odričemo se sna, odmora, ne mislimo na sebe. To je noć, u kojoj jednom godišnje vršimo ono, što bismo morali duhovno bez prestanka vršiti.

I mi ćemo poput Krista prijeći u Očevu kuću. I naš prijelaz, kao i Kristov, ima dvije etape: smrt i uskrsnuće tijela. Kristovo uskrsnuće bilo je potpuna pobjeda nad smrću. I naše će uskrsnuće biti potpuna pobjeda nad smrću: „Ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost. A, kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost, i kad se ovo smrtno obuče u besmrtnost, tada će se ispuniti riječ, što je napisana: Smrt je potpuno pobijeđena!... Hvala Bogu, koji nam dade pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu“ (1 Cor 15, 53—55).

Declaratio

CIRCA FUNCTIONES »TRIDUI SACRI« SEC. ORDINEM HEBD. S. INSTAURATUM

1. In omnibus ecclesiis et oratoriis publicis et semipubl., ubi copia habeatur sacrorum ministrorum, sacri ritus dominicae in Palmis, feriae V. in Cena Dni, feriae VI. in Passione et Morte Dni et Vigiliae paschalis, in forma solemni celebrari possunt (Instructio nr. 4.).

2. In ecclesiis autem et in oratoriis publicis et semipubl., ubi sacri ministri desunt, ritus simplex adhiberi potest. Ad praefatum autem ritum simplicem peragendum, requiritur numerus sufficiens „ministrantium“ sive clericorum sive saltem puerorum, et quidem *trium* ad minus pro dom. in Palmis et pro Missa in Cena Dni; et *quatuor* saltem in celebratione Actionis liturgicae feria VI. et Vigiliae paschalis.

Hi autem „ministrantes“ sedulo instructi esse debent de iis, quae ab ipsis agenda sunt (Instr. nr. 3). Duplex haec condicio, scilicet de sufficienti numero ministrantium et de eorundem congrua praeparatione, prorsus requiritur ad ritum simplicem peragendum. Ordinarii loci invigilent, ut haec duplex condicio, pro eodem ritu simplici statuta, adamussim observetur.

3. Ubi feria V. hebd. sanctae, post Missam in Cena Dni, etiam in forma simplici celebratam, translatio et repositio habeatur SSmi Sacramenti, stricte requiritur, ut in eadem ecclesia vel oratorio Actio quoque liturgica postmeridiana feriae VI-ae locum habeat.

4. Si quacumque de causa Missa in Cena Dni etiam ritu simplici celebrari non possit, Ordinarius loci, ratione pastorali, binas Missas lectas permittere poterit in ecclesiis vel oratoriis publicis litandas, unam vero tantum Missam lectam in oratoriis semipublicis (Instructio nr. 17); servato Decreto nr. 7., quoad tempus celebrationis earundem Missarum.

5. Vigilia paschalis celebrari potest etiam in ecclesiis vel oratoriis, ubi functiones feriae V-ae et VI-ae locum non habuerint, vel omitti in ecclesiis aut oratoriis in quibus praefatae functiones celebratae sunt.

6. Sacerdotibus, qui curam duarum vel plurium habeant paroeciarum, Ordinarius loci permittere potest binationem Missae in Cena Domini, repetitionem Actionis liturgicae feriae VI-ae, et binationem Missae Vigiliae paschalis, non tamen in eadem paroecia; et servatis semper iis, quae statuta sunt quoad tempus celebrationis (Decretum nr. 7).

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Die 15. martii anni 1956.

L. † S. *C. Card. Cicognani*, Praefectus

† *A. Carinci*, Archiep. Seleuc., a secretis

ORDINATIONES et DECLARATIONES

CIRCA ORDINEM HEBDOMADAE SANCTAE INSTAURATUM

Na molbu nekih biskupa SZO dao je još neke olakšice za Veliki tjedan, svrstane u 22 točke. Ovdje međutim ne donosimo točke 1., 2., 13., 14., 16., 18., 20. i 21., jer su iste kao u prijašnjoj Deklaraciji broj 1., 2., 3., 5., 6. odnosno Instrukciji br. 19. (Podnaslove smo malko skratili).

DE TOTA HEBD. SANCTA. — 3. Ubi actiones liturgicae hebdomadae sanctae ritu simplici peragantur, si praesto sit alter sacerdos vel saltem *diaconus*, nihil impedit, quominus hic, diaconali more indutus, cantet evangelium

quando occurrit, aut historiam passionis (ipsi celebranti parte Christi reservata) vel praeconium paschale, lectiones quoque et invitationes, ut sunt Flectamus genua et Levate, aut Benedicamus Domino vel Ite, missa est; uno verbo partes diaconi congrue absolvat.

DE DOMINICA in PALMIS. — 4. Solemnis ramorum benedictio et processio cum subsequente Missa fiant mane hora consueta Missae principalis, in choro post Tertiam. — In ecclesiis autem, ubi Missae vespertinae cum magno populi concursu celebrari solent, Ordinarius loci ramorum benedictionem et processionem cum subsequenti Missa *horis vespertinis*, si vera pastoralis ratio intercedat, permittere poterit, ea tamen lege, ut benedictio et processio matutinis horis in iisdem ecclesiis locum non habeant.

5. Sola ramorum benedictio absque subsequenti processione et Missa celebrari non licet.

6. Benedictio ramorum in altera ecclesia fieri potest, e qua ad ecclesiam principalem processionaliter pro Missae celebratione accedatur. — Ubi vero haec altera ecclesia non habeatur, ramorum benedictio in aliquo convenienti loco fieri potest, immo etiam sub divo, ante aediculam sacram, vel ante ipsam crucem processionalem, dummodo processio inde sequatur ad ecclesiam pro Missae celebratione.

7. Cum vix omnes fideles benedictioni ramorum interesse possint, curent ecclesiarum rectores, ut rami benedicti in sacristia vel alio apto lóco praesto sint fidelibus, qui processioni non interfuerunt, distribuendi.

DE FERIA V. IN CENA DOMINI. — 8. Missa chrismatis celebranda est mane post Tertiam, Missa vero in Cena Domini litanda est vespere, hora magis opportuna, non autem ante horam *quartam* post meridiem, nec post horam *nonam*.

9. Ubi ratio pastoralis id postulet, loci Ordinarius *praeter* Missam principalem in Cena Domini, unam vel alteram Missam lectam permittere poterit in singulis ecclessis vel oratoriis publicis, in oratoriis semipublicis unam tantum. — Si autem, quacumque de causa Missa principalis in Cena Domini, ne ritu quidem simplici celebrari possit, Ordinarius loci ratione pastorali, binas Missas lectas permittere poterit in ecclesiis vel oratoriis publicis, unam vero tantum in oratoriis semipublicis.

Hae Missae lectae infra idem temporis spatium celebrari debent, quod supra nr. 8. pro Missa in Cena Domini assignatum est.

10. Valde convenit ut in Missis quoque lectis supra recensitis, celebrans post evangelium fideles breviter alloquatur de potissimis hujus diei mysteriis.

11. Feria V. in Cena Domini sacram Communionem distribueri licet tantum in Missa principali in Cena Domini et in omnibus aliis Missis lectis, quas Ordinarius loci permiserit, vel continuo ac statim ab iis expletis.

12. *Infirmis* sacra Communio deferri *hac die* licet horis ante et postmeridianis.

DE FERIA VI. in PASSIONE et MORTE DOMINI. — 15. Feria VI. in Passione et Morte Domini solemnis Actio liturgica celebratur horis postmeridianis, et quidem circa horam *tertiam;* si vero ratio pastoralis id suadet, inchoari potest inde *a meridie*, vel tardiori hora, non autem ultra horam *nonam* serotinam.

17. Si parochus aut ecclesiae rector praevidet, adorationem s. Crucis, prout in Ordine hebdomadae sanctae praescribitur, ob ingentem populi concursum, vix aut non sine boni ordinis et devotionis detrimento peragi posse, tunc caerimonia hoc modo peragatur: Celebrans, postquam clerus, si adsit, et ministrantes adorationen expleverint, s. Crucem e manibus ministrantium sumat et in summitate graduum altaris consistens, paucis verbis ad s. Crucis adorationem invitet eamque altius elevatam teneat per breve tempus a fidelibus adorandam

DE SABBATO SANCTO et VIGILIA PASCHALI. — 19. De hora celebrandae vigiliae paschalis haec serventur:

a) Hora competens est ea, quae permittat Missam ejusdem Vigiliae incipere circa mediam noctem inter Sabbatum Sanctum et Dominicam Resurrectionis.

b) Ubi tamen, ponderatis fidelium et locorum peculiaribus condicionibus, propter graves rationes ordinis publici et pastoralis, de judicio Ordinarii loci, horam celebrandae Vigiliae anticipari conveniat, haec inchoari non potest ante diei crepusculum, aut certe non ante *solis occasum.*

c) Permissio autem horam Vigiliae paschalis anticipandi ab Ordinario loci dari non potest indistincte vel generaliter pro tota dioecesi aut regione, sed tantum pro iis ecclesiis vel locis, ubi vera urgeat necessitas; praestat insuper, ut hora competens servetur in ipsa saltem ecclesia cathedrali et in omnibus aliis ecclesiis, praesertim religiosorum, ubi sine gravi incommodo id fieri potest.

22. Cum Vigilia paschalis ad nativam sedem nocturnam restituta fuerit, non convenit, ut inter ejusdem Vigiliae Missarum solemnia Tonsura vel Ordines minores aut majores conferantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Die 1. februarii anni 1957.

L. † S. *C. Card. Cicognani*, Praefectus

A. Carinci, Archiep. Seleuc., S.R.C. a secretis

Radi bolje preglednosti neka smo mjesta istaknuli kurzivnim tiskom.

Što u gornjim uredbama i odredbama nije navedeno, ostaje kao što je određeno općim dekretom *Maxima redemptionis nostrae* i instrukcijom od 16. stud. 1955.

Ovom zgodom dužnost nam je primijetiti, da su u prošlogodišnjem Vjesniku (1956., str. 27.) 18. i 19. točka instrukcije netočno, to jest preblago stilizirane, ukoliko se odnose na pričest bolesnika. Spojivši u jedno ono, što određuje instrukcija od 1955. i odredbe od 1. II. 1957. izgleda, da treba ovako reći: a) na Veliki četvrtak slobodno je dijeliti sv. Pričest svim bolesnicima (koji ne mogu doći u crkvu), to jest nositi u njihove kuće (deferri) i prije i poslije podne (uz uvjet da obdržavaju pričesni post prema prilikama), ali ipak ne obnoć. To daje razumjeti nova stilizacija ove odredbe kao i sam spomen-dan ustanovljenja Presv. olt Sakramenta; — b) na Veliki petak i na Vel. subotu naprotiv slobodno je nositi sv. Pričest u kuću samo onima, koji su na smrt bolesni, dakle samo popudbinu.

Autentično rješenje nekih liturgijskih teškoća

— Primjedbe i primjene —

(svršetak)

10. Litanije svih Svetih. — Isp. naš Vjesnik 1956. str. 143. točka 29. — Saznajemo, da je odgovor na ovaj naš upit bolno takauo srca nekih naših čitatelja. Pogdjekoji je u svojoj ojađenosti i potištenosti uzdahnuo: „Naravski, kad se tako pita, dobije se takav odgovor." No naš upit nije bio onako mršav, lakoničan, kao što se čini, da ojađena srca pretpostavljaju. On je bio popraćen napomenama, da neki autori drže blaže mišljenje, da je kod nas narodni jezik dopušten kod obreda i u nekim dijelovima Mise i sl. Nas ipak nije iznenadio odgovor SZO: jer iako imamo neke indulte za upotrebu narodnog jezika *kod obreda i Mise*, nemamo indulta za upotrebu hrvatskog jezika *kod časoslova*. A litanije su svih Svetih onih dana dio časoslova, koji se moli na latinskom jeziku.

Mi smo SZO mogli samo postaviti *upit;* a ako oni, koji su pozvani i ovlašteni, žele nadležnom forumu uputiti *molbu*, da nam se i u pogledu litanija učini iznimka, to je njihova stvar.

11. Đurđevo i Markovo. — Napokon je sretno riješeno pitanje, u koje se autori nisu voljeli točno i konkretno upuštati. Prema tome za ovu godinu župe Golubinci, Novak, Petrovaradin-I., Ljubljana grad, te još osamdesetak župa odnosno mjesta u našim biskupijama imaju slijedeće promjene u Direktoriju:

28. apr: in 2. Vesp cm seq (S. Georgii M.);

29. apr: **RUB** Fer II **S Georgii M.**, Tituli eccl. (vel Patroni loci), dupl. 1. cl — Off fest per omn hor sn cm — **Ms** pr lc § Cr, Praef pasch — 2. Vesp de pc sn cm — Compl Dom;

30. apr: *RUB* Fer III **S Marci Evang.**, dp 2. cl — Off med, Ld cm S Catharinae Sen Vr — Hor min ant et Pss de fer III — **Ms** pr lc *Protexisti*, 2. or S Catharinae § Cr, Praef Apost — Vesp de seq fs sn cm, Compl Dom.

A na sam dan 23. odn. 24. IV. zabranjena je i Misa i komemoracija sv. Jurja.

12. Svečana Misa u nedjelju iza Tijelova. — Isp. naš Vjesnik 1956. str. 110. i 143. točka 28. i 32. — *Sequentia* otpada prema pravilu, da se ona moli samo na sam blagdan i unutar oktave — no Tijelovo nema više oktave — dakle u nedjelju iza Tijelova se ne moli. Ali je zanimljivo, da se izostavlja *svaka imperata*, dok se u svečanim votivnim Misama izostavlja samo *imperata communis*.

Nakon ovoga nadamo se, da ćemo u narednim brojevima moći opet ustupiti pokoji stupac našeg časopisa odgovorima na upite naših cij. čitatelja.

Haurietis aquas in gaudio

(Okružnica Sv. Oca Pape Pija XII. — od 15. svibnja 1956. godine — o štovanju i pobožnosti prema Presvetom Srcu Isusovu)

(nastavak)

27. Stoga se punim pravom smatra Srce Spasiteljevo kao osobito kazalo i znak one trostruke ljubavi, kojom Božanski Otkupitelj neprestano ljubi svoga vječnog Oca i sve ljude. Ono je naime simbol one Božanske ljubavi, koju uživa zajedno s Ocem i Duhom Svetim. Ali ta se ljubav u njemu, u Riječi, koja je postala Tijelo, očituje nama po njegovu raspadljivom i slabom ljudskom tijelu, jer „u njemu stanuje sva punina Božanstva" (52). Osim toga Srce Isusovo je simbol one najvatrenije ljubavi, što je ulivena u njegovu dušu i obogaćuje Kristovu čovječju volju. Dvostruko najsavršenije znanje, to jest blaženo i uliveno, rasvjetljuje i upravlja njezinim činima (53). Napokon je Srce Isusovo, i to više prirodnim načinom i izravno, simbol njegova osjetnog čuvstva, budući da je tijelo Isusa Krista, stvoreno djelovanjem Duha Svetoga u krilu Djevice Marije, obdareno najsavršenijom moću, da osjeća i da prima dojmove, dakako još više, nego sva druga ljudska tjelesa (54).

28. Sveto Pismo i vjerodostojna svjedočanstva katoličke vjere nas uče, da u presvetoj duši Isusa Krista vlada u svemu najsavršeniji sklad i red, te je On sigurno upravljao svojom trostrukom ljubavlju, kako bi izvršio naše spasenje. Zato je bjelodano, da smijemo najvećim pravom štovati Srce Božanskog Otkupitelja, kao sliku, koja nam zorno predočuje njegovu ljubav, kao svjedočanstvo našeg Otkupljenja i kao tajanstvene ljestve, po kojima treba da se penjemo u zagrljaj „Boga našeg Spasitelja" (55).

Stoga moramo s udivljenjem promatrati kao dokaze njegove trostruke ljubavi: njegove riječi, djela, zapovijedi, čudesa, a posebnim načinom ona djela, koja nam u većoj mjeri očituju njegovu ljubav prema nama, kao što je: ustanova Božanske Euharistije, njegova pregorka Muka i njegova smrt; zatim, što nam je premilostivo ostavio svoju presvetu Majku; za nas utemeljio Crkvu; napokon, poslao na Apostole i na nas Duha Svetoga. Svemu tomu, velimo, moramo se diviti kao dokazima njegove trostruke ljubavi. Naša je dužnost, da s velikom ljubavlju razmatramo o kucajima njegova Presvetog Srca, jer se čini, kao da je On ovim kucajima mjerio vrijeme svoga zemaljskog putovanja, sve do onog zadnjeg časa, kad je — po svjedočanstvu Evanđelista — zavikao silnim glasom i rekao: „Svršeno je!" I, prignuvši glavu, ispusti duh svoj (56). Tada se zaustavilo i prestalo kucanje njegova Srca, te je prekinuta njegova osjećajna ljubav, dok nije sam pobijedio smrt i uskrsnuo iz groba. Kad je pak njegovo tijelo počelo uživati vječnu slavu i opet se sjedinilo s dušom Božanskog Otkupitelja, pobjednika smrti, njegovo Presv. Srce nije nikada prestalo, niti će prestati mirno i bez smetnje kucati. Isto tako nikada ne će prestati naznačivati svoju trostruku ljubav, koja sjedinjuje Sina Božjeg s njegovim nebeskim Ocem i s cijelim ljudskim rodom, čija je On punopravna mistična Glava.

3. Srce Isusovo: otkupiteljeva spasiteljska zadaća

29. Časna Braćo! Da bismo iz ovih pobožnih razmatranja mogli crpsti obilne i spasonosne plodove, bit će nam milo, ako neko vrijeme razmišljamo i promatramo mnogobrojne ljudske i Božanske osjećaje našega Spasitelja Isusa Krista, što ih je njegovo Srce proživljavalo za vrijeme svog zemaljskog života, što ih proživljava sada, i što će ih proživljavati kroz svu vječnost. Prije svega, dolazi nam posebno svjetlo iz stranica Evanđelja, koje nam svijetli i jača, da možemo unići u svetište ovoga Bož. Srca i, zajedno s Apostolom naroda, diviti se „prevelikom bogatstvu milosti Božje i njegove dobrote prema nama u Isusu Kristu" (57).

30. U klanjanja dostojnom Srcu Isusa Krista zajedno stanuje čovječanska i Božanska ljubav, iza kako je Djevica Marija izrekla svoj velikodušni „Fiat — Neka bude", te iza kako Riječ Božja, kako veli Apostol: „Ulazeći u svijet govori: Žrtava i darova nijesi htio, ali si mi tijelo pripravio. Paljenice i žrtve za grijeh nisu ti bile ugodne. Tada rekoh: Evo dolazim. U početku knjige pisano je za mene,

(52) *Col* 2. 9
(53) Cf *Sum. theol.* 3, q. 9, aa. 1—3
(54) Cf *ibid* 3, q. 33, a. 2 ad 3; q. 46. a. 6
(55) *Tit* 3, 4
(56) *Matth* 27, 50; *Jo* 19, 30
(57) *Eph* 2. 7

da vršim volju tvoju, o Bože!“ U ovoj smo volji posvećeni prinosom Tijela Isusa Krista jedamput zauvjek“ (58). Ista ljubav je Njime pokretala u savršenom skladu. Želja njegove ljudske volje i Bož. ljubavi — kad je u nazaretskoj kući vodio nebeske razgovore s preslatkom svojom Majkom i s poočimom sv. Josipom, kojemu je naporno i poslušno pomagao u tesarskom zanatu. Ova trostruka ljubav, o kojoj smo govorili, pokretala Ga je na njegovim dugotrajnim apostolskim putovanjima, pa kad je činio nebrojena čudesa, uskrisujući mrtve ili ozdravljajući svakovrsne bolesnike. Zatim u podnašanju tegoba, u znoju, u gladi, u žeđi; za noćnih bdjenja, tokom kojih se s mnogo ljubavi molio svom nebeskom Ocu, zatim u molitvama, koje je obavljao, u prispodobama, koje je iznosio i tumačio napose onima, koje rade o milosrđu, kao ona o izgubljenoj drahmi, o izgubljenoj ovci i o izgubljenom sinu. U ovim se riječima i djelima, kako opaža Grgur Veliki, očituje samo Srce Božje: „Nauči se upoznati Srce Božje u riječima Božjim, da većim žarom čezneš za vječnim dobrima (59).

(58) *Hebr* 10, 5—7, 10

(59) *Registr. epist.* knj. IV., Ep. 31., *ad Theodorum medicum:* P. L. 77, 706.

Kratki poticaji vjernicima da sudjeluju u svetoj Misi

Napomena: Naš je ILO preporučio, da se ove Misne godine barem koji put puku tumači Misa, dok svećenik na oltaru misi. Ova tumačenja može uvježbati te čitati i koji zgodan svjetovnjak. Nekoji se poticaji mogu spojiti s predašnjim ili slijedećim, ali se preporuča što manje vezivanje, da se tako stave pred oči svi glavni obredi sv. Mise. Ovi su poticaji (pozivi) sastavljeni općenito, a bit će vrlo korisno, ako se ukratko prilagode mjestu i blagdanu. Treba nastojati, da vjernici, slijedeći ove poticaje, zajedno kleknu, dignu se, mole i pjevaju.

Na početku: Evo nas u kući Božjoj, da sa svojim svećenikom prikažemo nebeskom Ocu Isusovu i našu Žrtvu. Najveća stvar na svijetu jest sv. Crkva, a najveća i najsvetija stvar u Crkvi jest sveta Misa. Vrijednija je od svih drugih molitava i dobrih djela. Sv. Misa je obnova Isusove žrtve na križu. Božanska je to drama, koja se odvija ne samo pred nama, nego i za nas, a u njoj svi sudjelujemo. Sastoji se od 5 činova: u I. molimo; u II. slušamo riječ Božju; u III. prikazujemo kruh i vino; u IV. se žrtvuje Tijelo i Krv Kristova, a u V. primamo sv. Pričest.

Saberimo se i budimo svijesni svoje međusobne povezanosti i svoje duhovne veze s Kristom, našom Glavom. Započinje I. čin. Svećenik je na podnožju oltara. K Bogu smijemo pristupiti samo čista ili barem očišćena srca. Pokajmo se, te pred Bogom i Crkvom priznajmo, da smo sagriješili mišlju, riječju i djelom.

Na Pristup: Crkva nas pozivlje, da skrušena srca devet puta upravimo Bogu svoje srdačne vapaje: „Gospodine, smiluj se!“ ... Zatim dajmo hvalu i slavu Bogu Ocu, i Sinu i Duhu Svetomu.

Pri koncu Slave: **Sad će nas misnik pozdraviti. Odzdravimo mu i glavnu molitvu ovoga dana, koju će on sada u naše ime Bogu upraviti, potvrdimo sa svojim „Amen“.**

Prije Poslanice: Ulazimo u II. čin Božanske drame. Molitvom smo podigli svoju dušu k Bogu, da sada čujemo njegovu riječ iz poslanice, evanđelja i propovijedi. Poslušajmo mi Njega, da On čuje nas! Ovo je glavna misao današnje poslanice...

Prije Evanđelja: Sad će nam govoriti sam Božanski Spasitelj. Ustanimo, i sa strahopočitanjem poslušajmo Onoga, koji je jedini mogao za sebe reći: „Ja sam Put, Istina i Život“ Danas nas uči...

Poslije Propovijedi: Izrazimo svoju vjeru u nauk Kristov i sv. Crkve! Pjevajmo ili barem u sebi svi molimo „Vjerovanje“.

Na Prikazanju: Započinje III. čin svete drame: Prikazanje kruha i vina. Isus je u sv. Misi Svećenik i Žrtva isto, kao što je bio na križu, samo se žrtvuje na drugi način. Na križu se žrtvovao vidljivo i krvnim načinom, a na oltaru nekrvnim načinom, kao na Zadnjoj večeri, pod prilikama kruha i vina. Za takvo su žrtvovanje potrebiti kruh i vino. Misnik ih sada prikazuje. Plod je to naših njiva i vinograda, našeg truda i znoja. Ali Bogu su još draža naša srca, koja sada prikažimo na oltar, a s njima sve svoje radosti, brige i boli, da ih Isus nađe i sjedini sa svojim Srcem i tako posveti sve naše radosti, brige i boli.

Mjesto kruha i vina, kako su davali naši stari, dajmo milostinju za potrebe Crkve. Na poziv misnika, da molitvom pratimo njegovu i našu žrtvu, recimo (barem u sebi): „Primio Gospodin žrtvu iz ruku tvojih, na hvalu i slavu svojega imena, a na korist našu i svekolike svoje svete Crkve“.

Prije Predslovlja: Sada ulazimo u glavni dio sv. Mise, IV. čin Božanske drame — posvećenje ili pretvorbu. Isus ju je obavio sa zahva-

lom Ocu na Zadnjoj večeri. Na poticaj svećenika, da se i mi zahvaljujemo, odgovaramo, da je to dostojno i pravedno. Slavimo Boga zajedno s anđelima i pjevajmo mu: Svet, svet, svet...

Poslije Svet: Isusovoj žrtvi prisustvujemo u zajednici sa svetima, koje predvodi Majka Marija. U žrtvi sv. Mise uključujemo sve svoje potrebe i želje. Ovdje se pomolimo za sv. Oca, za našega biskupa i župnika, za sve nam drage osobe kao i za sve potrebne...

Prije Podizanja: Bog dolazi na oltar. Poklonimo Mu se! Svećenik čini ono, što je Isus učinio na Zadnjoj večeri. Obdaren Božanskom punomoći pretvara kruh u Presveto Tijelo i vino u Presvetu Krv. Pogledajmo sv. Hostiju i recimo: „Gospodine moj i Bože moj!“ Možemo još dodati: „Vječni Oče, prikazujemo Ti Tijelo Sina Tvoga Isusa Krista“. Kad se podiže kalež, molimo: „Vječni Oče, prikazujemo Ti Krv Sina Tvoga Isusa Krista... Zdravo Tijelo Isusovo!... Zdravo Krvi Isusova!“...

Poslije Podizanja: Sjetimo se sada svojih dragih pokojnika i duša, koje su ovog tjedna preminule, kao i svih vjernih mrtvih. „Pokoj vječni daruj im, Gospodine!“

Prije Očenaša: Ovaj glavni dio sv. Mise, IV. čin Božanske drame, što ga je svećenik tiho molio, svršava se poklonom Ocu i Sinu i Duhu Svetomu kroz sve vijeke, a mi svi odgovorimo: „Amen“. S Isusovom molitvom „Očenaš“ započinje zadnji čin svete drame: Pričest.

Kod lomljenja Hostije: U prvim stoljećima svi, koji su sudjelovali žrtvi sv. Mise, od nje bi se i pričestili, jer Pričest nužno pripada Misi. Bez sv. Mise nema duhovne hrane. Sjedinimo se i mi s Isusom i njegovom žrtvom. Ako ne možemo drukčije, barem se duhovno pričestimo. Pobudimo u srcu vjeru, ufanje i ljubav i za se recimo: „Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život vječni. Amen“.

Poslije Pričesti: Misnik će sada moliti popričesnu molitvu, pa će nas otpustiti kući s riječima: „Idite, Misa jest!“, da žrtvu sv. Mise produžimo u svome životu, radu i trpljenju. Krist je Svijetlo, koje obasjava naše duše.

Ponesimo Ga u život, da Ga vide i oni, koji Isusa ne poznaju. Tako ćemo Ga priznati posvuda!

Pokleknimo za blagoslov, koji neka nas prati danas i kroz cijeli tjedan, u životu i za vječnost.

VIJESTI

Zalaz Sunca na dan 20. travnja 1957. — Niš u 18 sati i 14 minuta — Skoplje 18,15 — Beograd i Zemun 18,23 — Bar 18,24 — Kotor 18,26 — Dubrovnik i Subotica 18,28 — Sarajevo 18,29 — Vukovar 18,30 — Osijek 18,31 — Mostar 18,32 — Split i Banjaluka 18,36 — Šibenik 18,38 — Zadar 18,42 — Zagreb 18,43 — Senj i Maribor 18,45 — Rijeka 18,48 — Ljubljana 18,49 — Trst 18,50.

„Gdje je pak, uvaživši prilike vjernika i mjesta, prema sudu mjesnog Ordinarija, uputno anticipirati sat za proslavu Uskrsnog bdjenja, nek se ono ne počinje prije večernjeg su mraka, ili svakako ne prije zalaska Sunca“ (Decretum generale 9).

Manuel Pedro Marto, otac malih pastira, kojima se ukazala Bl. Djevice Marija prije 40 godina u Fatimi, umro je 3. veljače o. godine u Fatimi, u 83. godini života.

Sveti Otac Papa Pijo XII. održao je u 1956. godini 47 govora na francuskom jeziku.

Sveti Otac Papa proslavio je prošlog mjeseca svoj 81. rođendan i 18-godišnjicu svoga plodnog pontifikata. Vjernici naše biskupije proslavili su Papin dan 17. pr. mj. svojim pobožnim molitvama, „da živi, da vlada Pijo!“

U Indiji postoji 11 bogoslovskih sjemeništa s 122 profesora i 1485 studenata, koji će — kad završe svoje studije — djelovati kao vanjski svećenici. Oko tisuću drugih kandita pripada raznim redovima. Broj zvanja je u neprestanom porastu.

Čekovne uplatnice smo priložili zadnjem broju u prošloj godini. Prošlog mjeseca smo to isto učinili i to svim pretplatnicima, kojima ih nismo priložili u prosincu, bez obzira, da li su u međuvremenu pretplatu uplatili ili ne. Prema tome taj ček nije nikakva opomena onima, koji su pretplatu već uplatili. Ali, ako ostali, koji je još nisu uplatili, tako shvate, bit će sasvim dobro!

Novi pretplatnici mogu dobiti Vjesnik samo od mjeseca travnja ove godine. Broj 1 — 3 više nemamo. Pretplata razmjerno manja, to jest: 450 Dinara.

Reklamacije šaljite što prije. Neki reklamiraju poslije godinu ili dvije. Neka se ne čude u tom slučaju, što njihovim željama ne možemo udovoljiti.

Vlasništvo i naklada Biskupskog ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 600 Din. — Broj čekovnog računa 49-KB-4-Ž-113 — Tisak Obrtnog poduzeća Đakovo